

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Texcotzingo to jedno z najważniejszych i najlepiej zachowanych stanowisk azteckich. Miejsce to znajduje się w Dolinie Meksyku, w gminie Texcoco, na wschód od centrum miasta Meksyk. Obejmuje swoim zasięgiem dwa wzgórza – Texcotzingo i Metecatł oraz otaczające je tereny. Większość znajdujących się tam pozostałości architektonicznych datuje się na XV wiek i rozkwit tzw. Imperium Azteckiego. Texcotzingo znane jest głównie z wybudowanego tam monumentalnego założenia ogrodowego, podległego władcy miasta Texcoco – Nezahualcoyotłowi. Ten ogromny kompleks, służył rozrywkom i rekreacji rodziny królewskiej. Był także jedną z największych kolekcji botanicznych ówczesnego świata oraz stanowił odpowiedź na budowę podobnych założeń w innych miejscach na terenie Imperium. Ogrody takie pełniły także liczne funkcje symboliczne, wyrażały aztecką wizję świata oraz służyły organizacji wielkich, państwowych rytuałach.

Ogrody w Texcotzingo wyróżniają się na tle innych kompleksów ogrodowych w Meksyku niszczone przez Hiszpanów już w okresie wczesnokolonialnym. Założenie to stanowi bowiem najlepiej zachowane stanowisko archeologiczne tego typu oraz zawiera największy zbiór kamiennych dzieł sztuki, towarzyszących ogrodom – rzeźb, reliefów, petroglifów oraz unikatową grupę skalnych makiet budowli architektonicznych, dzisiaj nazywanych *Los Modelos*. Niestety pomimo ogromnego znaczenia królewskich założeń ogrodowych dla funkcjonowania władzy Imperium Azteckiego, temat ten jest rzadko podejmowany w literaturze naukowej. Dotychczas nikt nie zajął się również badaniami samych dzieł sztuki azteckiej w Texcotzingo, które – jak można przypuszczać – odgrywały dużą rolę w przeprowadzanych tam obrzędach rytualnych.

Prezentowany projekt ma na celu rejestrację i analizę znaczenia zabytków kamiennych na obszarze *Zona Arqueológica de Texcotzingo*. Pierwszy etap prac obejmuje prospekcję niezbadanych dotąd sektorów stanowiska, w których to należy spodziewać się największego nagromadzenia kamiennych dzieł sztuki azteckiej oraz ich kompleksową dokumentację z wykorzystaniem zarówno tradycyjnych, jak i najnowocześniejszych metod dokumentacyjnych (w tym przerysów, fotografii, fotogrametrii i modeli 3D). W ramach tego nieinwazyjnego projektu planuje się również sporządzenie precyzyjnych planów stanowiska na podstawie zdjęć lotniczych oraz przy zastosowaniu tachimetrycznych technik pomiarowych.

Kolejne etapy prac obejmą analizę uzyskanych danych. Stworzony zostanie katalog prezentowanych w Texcotzingo motywów, uzupełniony o informacje pochodzące z innych przedhiszpańskich ogrodów Meksyku. Przeprowadzona zostanie dokładna analiza stylistyczna i technologiczna zarejestrowanych obiektów, która powinna przynieść odpowiedzi na pytania o znaczenie i rozwój omawianego zbioru dzieł sztuki. Projekt ma na celu zbadanie możliwości ich wykorzystania w kuli wody i bóstwa deszczu Tlaloka. Planuje się także analizę układów, w których lokalizowane były kolejne dzieła i próbę powiązania ich z architekturą oraz zbadanie ich znaczenia w obserwacjach astronomicznych. Projekt pozwoli również odpowiedzieć na pytania o znaczenie Texcotzingo w wizji rajszych ogrodów Tlaloka oraz w jaki sposób tamtejszy kompleks stanowił replikę krainy boga deszczu. W oparciu o nowoczesne i pionierskie techniki laboratoryjne, ustalona zostanie także chronologia wykonania tych dzieł, które przypuszczalnie mogły pojawić się w Texcotzingo jeszcze przed powstaniem samego ogrodu królewskiego. Utworzona zostanie również baza cyfrowych modeli trójwymiarowych najbardziej spektakularnych obiektów, jakimi są – unikatowe w skali całej Mezoameryki – kamienne makiety budynków. Rejestracja dzieł sztuki zachowanych w Texcotzingo wykonana w trakcie realizacji projektu może przyczynić się również do podjęcia w przyszłości działań konserwatorskich i zapewnienia lepszej ochrony tym szczególnie narażonym na zniszczenia obiektom.

Prezentowany projekt będzie miał charakter pionierski dla całego terenu Meksyku Centralnego, zarówno przez wzgląd na proponowaną interdyscyplinarną metodykę, jak i poruszaną tematykę badawczą. Badania dzieł sztuki w Texcotzingo przyczynią się do rozwoju, wciąż zaniedbywanej przez mezoamerykanistów, dziedziny historii ogrodów, jak również stanowić będą znaczący krok w sferze studiów nad sztuką naskalną Azteków. Projekt ten zaowocować może również pogłębieniem współpracy archeologicznej pomiędzy polskimi i meksykańskimi ośrodkami naukowymi oraz stanowić przyczynek do dalszych badań monumentalnych kompleksów ogrodowych władców azteckich.